

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KRAJOWY STANDARD KOMPETENCJI ZAWODOWYCH

**Bielóżniarz
(753101)**

Robotnicy przemysłowi rzemieślnicy

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

Publikacja opracowana w ramach projektu systemowego pn. „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”. Priorytet I PO KL, Działanie 1.1

Krajowy standard kompetencji zawodowych Bielizniarz (753101)

© Copyright by Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2013

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane za podaniem źródła

ISBN 978-83-7951-000-9 (całość)

ISBN 978-83-7951-256-0 (256)

Nakład 1000 egz.

Publikacja bezpłatna

Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

00-697 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 65/79, tel. (22) 237-00-00, fax (22) 237-00-99

e-mail: sekretariat@crzl.gov.pl <http://www.crzl.gov.pl>

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – Państwowego Instytutu Badawczego

26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (48) 364-42-41, fax (48) 364-47-65

e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

Spis treści

1. Dane identyfikacyjne zawodu	4
1.1. Kod, nazwa zawodu i usytuowanie zawodu w klasyfikacjach.....	4
1.2. Notka metodologiczna i autorzy.....	4
2. Opis zawodu.....	6
2.1. Synteza zawodu	6
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania, obszary występowania zawodu	6
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	6
2.4. Wymagania psychofizyczne, zdrowotne, w tym przeciwwskazania do wykonywania zawodu	7
2.5. Wykształcenie i uprawnienia niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, potwierdzania/walidacji kompetencji	7
2.7. Zadania zawodowe	8
2.8. Wykaz kompetencji zawodowych	8
2.9. Relacje między kompetencjami zawodowymi a poziomem kwalifikacji w ERK/PRK	9
3. Opis kompetencji zawodowych	10
3.1. Wykonywanie dokumentacji techniczno-technologicznej wyrobów bielizniarskich Kz1	10
3.2. Wykonywanie wyrobów bielizniarskich zgodnie z dokumentacją techniczno-technologiczną Kz2	11
3.3. Kompetencje społeczne KzS	12
4. Profil kompetencji kluczowych	13
5. Słownik	14

1. Dane identyfikacyjne zawodu

1.1. Kod, nazwa zawodu i usytuowanie zawodu w klasyfikacjach

Według Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy (KZiS 2010):

753101 Bieliźniarz

Grupa wielka 7 – Robotnicy przemysłowi rzemieślnicy (w Międzynarodowej Klasyfikacji Standardów Edukacyjnych ISCED 2011 – poziom 3).

Grupa elementarna 7531 – Krawcy, kapelusznicy i pokrewni (w Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie 7531 Tailors, dressmakers, furriers and hatters).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe, Dział 14. Produkcja odzieży, Grupa 14.14. Produkcja bielizny.

1.2. Notka metodologiczna i autorzy

Opis standardu kompetencji zawodowych wykonano na podstawie: analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz głównie wyników badań analitycznych na 15 stanowiskach pracy w 6 przedsiębiorstwach (średnie – 6, w tym produkcyjne – 6), przeprowadzonych w lutym i marcu 2013 r.

Zespół Ekspertki:

- Stanisław Chudoń – ekspert niezależny, były pracownik Deni Cler w Warszawie,
- Mariusz Hanczka – P.P.H.U. „Corin” w Pabianicach,
- Bogusław Peterman – P.P.H.U. „Peterman” w Łodzi,
- Małgorzata Sienna – Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego w Łodzi.

Ewaluatorzy:

- Beata Olczak – Gorseciarska Spółdzielnia Pracy w Głownie,
- Andrzej Konarczak – ekspert niezależny, były pracownik Zakładów Przemysłu Dżiwiarskiego „Dresso” w Łodzi.

Recenzenci:

- Leszek Ozimiński – PPHU Lemax w Poznaniu,
- Elżbieta Chruściany – ekspert niezależny, były pracownik Fin Karelia Poland Sp. z o.o. w Konstantynowie Łódzkim.

Komisja Branżowa (zatwierdzająca):

- Adam Paprocki (przewodniczący) – Związek Rzemiosła Polskiego w Warszawie,
- Bogusław Słaby – Związek Przedsiębiorców Przemysłu Mody Lewiatan w Łodzi,
- Jacek Tracz – Polska Izba Bielizny w Łodzi,
- Roman Laskowski – NSZZ Solidarność Ziemia Łódzka.

Data zatwierdzenia:

- 08.10.2013 r.

2. Opis zawodu

2.1. Synteza zawodu

Bielizniarz wytwarza bieliznę osobistą (damską, męską i dziecięcą), bieliznę pościelową i stołową z różnych materiałów włókienniczych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania, obszary występowania zawodu

Bielizniarz jest zawodem o charakterze produkcyjno-usługowym. Celem pracy bielizniarza jest wytworzenie w procesie produkcyjnym wyrobów bielizniarskich z gotowych materiałów (tkanin lub dzianin). Bielizniarz opracowuje dokumentację techniczno-technologiczną, przygotowuje szablon wyrobu bielizniarskiego, kroi materiały, następnie je zszywa przy użyciu maszyn szwalniczych. Wykonane produkty bielizniarz kwalifikuje do odpowiedniego gatunku według norm jakości przyjętych w danym zakładzie. Odpowiedzialny jest za właściwe wykorzystanie surowców i maszyn oraz za wytworzenie wyrobu o jak najwyższej jakości.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Miejszem pracy bielizniarza jest pomieszczenie produkcyjne, w którym znajdują się różne typy specjalistycznych maszyn konfekcyjnych, stoły do rozkroju materiałów, kontroli jakości i pakowania wyrobów oraz regały (na wykroje, produkcję w toku i wyroby gotowe). Bielizniarz obsługuje maszyny i urządzenia samodzielnie lub w zespole, którego pracę nadzoruje. Zagrożenia dla zdrowia związane z wykonywaniem zawodu bielizniarza dotyczą czynników występujących w środowisku pracy, np. zapylenie. Podstawowymi narzędziami używanymi przez bielizniarza są nożyczki, śrubokręt, miarka krawiecka i podstawowe przyrządy kreślarskie. Praca odbywa się przeważnie w systemie jedno- lub dwuzmianowym. W pracy ważne są: umiejętność koncentracji uwagi i szybkiego reagowania na nieprawidłowości procesu produkcyjnego.

2.4. Wymagania psychofizyczne, zdrowotne, w tym przeciwwskazania do wykonywania zawodu

Osoby pracujące w zawodzie bieliźniarza ze względu na charakter pracy powinny posiadać dobry wzrok, zdolności manualne, koordynację wzrokowo-ruchową, koncentrację uwagi i spostrzegawczość, jest także istotne, aby odróżniały barwy i miały sprawny zmysł dotyku. Przeciwwskazaniami do pracy w tym zawodzie są wady wzroku niedające się skorygować, epilepsja, upośledzenia psychiczne, alergie, przewlekłe choroby układu oddechowego. Istotne jest, aby bieliźniarza cechowała dokładność, rzetelność oraz dbałość o czystość i porządek. Specyfika zawodu wymaga także uzdolnień technicznych oraz umiejętności pracy w zespole.

2.5. Wykształcenie i uprawnienia niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Pracę w zawodzie bieliźniarza najczęściej wykonują osoby mające wykształcenie zasadnicze zawodowe związane z konfekcjonowaniem odzieży. Zawód bieliźniarza można uzyskać na drodze kształcenia rzemieślniczego – szkolenie praktyczne (przyuczenie) na stanowisku pracy i doświadczenia uzyskanego w trakcie pracy. Pracodawcy zatrudniają też na stanowisku bieliźniarza osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym po kierunkach związanych z przemysłem odzieżowym, np. zawód 753105 Krawiec – kwalifikacja A.12 Wykonywanie usług krawieckich, ujęta w podstawie programowej dla kształcenia w tym zawodzie; oraz osoby po technikum np. zawód: 311924 Technik technologii odzieży – kwalifikacje: A.12 Wykonywanie usług krawieckich, A.48 Projektowanie wyrobów odzieżowych, A.49 Organizacja procesów wytwarzania wyrobów odzieżowych, ujęte w podstawie programowej kształcenia w tym zawodzie. Potwierdza się je egzaminami organizowanymi przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, potwierdzania/ walidacji kompetencji

Zdobyte w procesie pracy kompetencje zawodowe można potwierdzić w organizacjach rzemieślniczych – egzaminem czeladniczym i mistrzowskim. Bieliźniarz może ukończyć kwalifikacyjne kursy zawodowe w kwalifikacjach: A.12 Wykonywanie usług krawieckich, A.48 Projektowanie wyrobów odzieżowych, A.49 Organizacja procesów wytwarzania wyrobów odzieżowych, ujętych w podstawach programowych kształcenia w zawodach 753105 Krawiec, 311924 Technik technologii odzieży. Po-

siadając kompetencje w zawodzie bieliźniarz, istnieje możliwość podjęcia pracy w zawodach pokrewnych, np. 753101 Gorseciarka; 753303 Szwaczka; 753105 Krawiec.

2.7. Zadania zawodowe

- Z1. Opracowywanie dokumentacji techniczno-technologicznej (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z2. Dobieranie materiałów i dodatków do wyrobów bieliźniarskich (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z3. Przygotowywanie szablonów (niezbędne kompetencje: Kz3, KzS).
- Z4. Wykonywanie rysunku układu szablonów na materiale (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z5. Krojenie materiałów (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z6. Obsługiwanie maszyn szwalniczych (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z7. Kontrolowanie jakości procesów, półproduktów i wyrobów gotowych (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z8. Prowadzenie dokumentacji produkcji (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z9. Oznakowywanie i pakowanie gotowych wyrobów bieliźniarskich (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z10. Organizowanie stanowiska pracy z zachowaniem zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż. i ochrony środowiska (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).

2.8. Wykaz kompetencji zawodowych

- Kz1 – Wykonywanie dokumentacji techniczno-technologicznej wyrobów bieliźniarskich (potrzebne do wykonywania zadań: Z1, Z2, Z3).
- Kz2 – Wykonywanie wyrobów bieliźniarskich zgodnie z dokumentacją techniczno-technologiczną (potrzebne do wykonywania zadań: Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, Z9, Z10).
- KzS – Kompetencje społeczne (potrzebne do wykonywania zadań: Z1÷Z10).

2.9. Relacje między kompetencjami zawodowymi a poziomem kwalifikacji w ERK/PRK

Kompetencje zawodowe potrzebne do wykonywania zadań w zawodzie sugeruje się wykorzystać do opisu kwalifikacji na **poziomie 3** właściwym dla wykształcenia zasadniczego zawodowego w Europejskiej i Polskiej Ramie Kwalifikacji. Poziom ten jest uzasadniony miejscem usytuowania zawodu w Klasyfikacji zawodów i specjalności (grupa wielka 7 i jej odpowiednik w ISCED 2011).

Osoba wykonująca zawód bieliźniarza:

- 1) w zakresie wiedzy: zna podstawowe fakty i pojęcia w zawodzie bieliźniarza; zna i rozumie podstawowe fakty, pojęcia i zależności w zawodzie oraz w szerszym zakresie elementarne uwarunkowania prowadzonej działalności w branży włókienniczej;
- 2) w zakresie umiejętności: ma umiejętności wymagane do realizacji niezbyt prostych zadań i rozwiązywania prostych, typowych problemów poprzez wybieranie podstawowych metod, narzędzi, materiałów i informacji; potrafi zrealizować zadania, wykonując dokumentację techniczno-technologiczną i wykonując wyroby bieliźniarskie według ogólnej instrukcji, częściowo w zmiennych warunkach; umie rozwiązywać typowe problemy, odbierać i formułować wypowiedzi, także bardzo proste wypowiedzi w języku obcym.

3. Opis kompetencji zawodowych

Opis kompetencji dotyczy tylko kompetencji zawodowych zdefiniowanych w badaniach na stanowiskach pracy.

Wykonanie zadań zawodowych Z1, Z2, Z3 wymaga posiadania kompetencji zawodowej KZ1.

3.1. Wykonywanie dokumentacji techniczno-technologicznej wyrobów bieliźniarskich Kz1

Wiedza – zna podstawowe fakty, zasady, procesy i pojęcia ogólne związane z wykonywaniem dokumentacji techniczno-technologicznej wyrobów bieliźniarskich, w szczególności zna:

- zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie wykonania dokumentacji techniczno-technologicznej wyrobów bieliźniarskich;
- podstawy materiałoznawstwa;
- procesy produkcji białej bielizny;
- rodzaje maszyn stosowanych w bieliźniarstwie;
- zasady konstrukcji wyrobów bieliźniarskich,
- zasady opracowywania szablonów.

Umiejętności – realizuje niezbyt proste zadania związane z wykonaniem dokumentacji techniczno-technologicznej wyrobów bieliźniarskich w częściowo zmiennych warunkach, w szczególności potrafi:

- przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie wykonania dokumentacji techniczno-technologicznej wyrobów bieliźniarskich;
- rozróżniać materiały do produkcji białej bielizny;
- identyfikować procesy produkcji białej bielizny;
- dostosować technologię produkcji do posiadanego parku maszynowego;
- wypełniać dokumenty dotyczące wymiarów, szablonów i wyrobu gotowego;
- dobierać materiały i dodatki do produktu bieliźniarskiego;
- opracować konstrukcję wyrobu bieliźniarskiego;
- opracować szablony wykroju wyrobu bieliźniarskiego.

Wykonanie zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, Z9, Z10 wymaga posiadania kompetencji zawodowej KZ2.

3.2. Wykonywanie wyrobów bieliźniarskich zgodnie z dokumentacją techniczno-technologiczną Kz2

Wiedza – zna podstawowe fakty, zasady, procesy i pojęcia ogólne związane z wykonywaniem wyrobów bieliźniarskich zgodnie z dokumentacją techniczno-technologiczną, w szczególności zna:

- zasady organizacji, porządkowania stanowiska pracy w zakresie BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska przy wykonywaniu wyrobów bieliźniarskich;
- zasady korzystania z dokumentacji technologicznej wyrobów bieliźniarskich;
- zasady racjonalnego układania szablonów na materiale;
- zasady obsługi urządzeń krojczych;
- zasady obsługi maszyn szyjących i urządzeń prasowniczych;
- zasady kontroli jakości wyrobów bieliźniarskich;
- zasady oceny braków jakościowych;
- zasady oznakowania, składania i pakowania wyrobów bieliźniarskich;
- zasady rozliczenia materiałów i czasu pracy.

Umiejętności – wykonuje niezbyt proste zadania związane z wykonywaniem wyrobów bieliźniarskich zgodnie z dokumentacją techniczno-technologiczną, w częściowo zmiennych warunkach, w szczególności potrafi:

- przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska przy wykonywaniu wyrobów bieliźniarskich;
- układać szablony na materiale z uwzględnieniem jego właściwości oraz zgodnie z zasadą racjonalnego zużycia materiałów;
- czytać dokumentację technologiczną;
- obsługiwać urządzenia krojcze zgodnie z instrukcją obsługi;
- obsługiwać maszyny szyjące i prasownicze;
- zszywać rozkrojone elementy wyrobów bieliźniarskich;
- wykonać wyroby bieliźniarskie zgodnie z dokumentacją;
- oceniać jakość wykonanego wyrobu bieliźniarskiego zgodnie z dokumentacją techniczną;
- stosować zasady kontroli jakości;
- metkować, składać i pakować gotowy wyrób bieliźniarski;
- rozliczać zużyty materiał i czas pracy.

Wykonanie wszystkich zidentyfikowanych w standardzie zadań zawodowych wymaga posiadania kompetencji społecznych KzS.

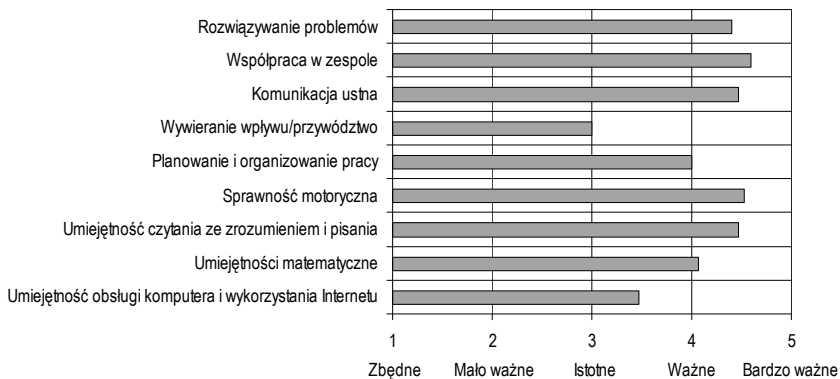
3.3. Kompetencje społeczne KzS:

- ponosi odpowiedzialność za wykonywanie wyrobów bieliźniarskich,
- dostosowuje zachowanie do zmian w środowisku pracy przedsiębiorstwa bieliźniarskiego,
- pracuje częściowo samodzielnie i podejmuje współpracę w zorganizowanych warunkach pracy w przedsiębiorstwie bieliźniarskim,
- ocenia wpływ swoich działań dotyczących wykonywania dokumentacji techniczno-technologicznej oraz wykonywania wyrobów bieliźniarskich realizowanych w ramach współpracy zespołowej w przedsiębiorstwie bieliźniarskim i ponosi odpowiedzialność za ich skutki.

4. Profil kompetencji kluczowych

Ocenę ważności kompetencji kluczowych dla zawodu bieliźniarza przedstawia rys. 1.

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu 753101 Bieliźniarz

5. Słownik

Zawód	– zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodów.
Specjalność	– jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy) wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.
Zadanie zawodowe	– logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu, wyodrębniony ze względu na rodzaj lub sposób wykonywania czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się produktem, usługą lub decyzją.
Kompetencje zawodowe	– wszystko to, co pracownik wie, rozumie i potrafi wykonać, odpowiednio do sytuacji w miejscu pracy. Opisywane są trzema zbiorami: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.
Wiedza	– zbiór opisów faktów, zasad, teorii i praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Umiejętności	– zdolność wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Kompetencje społeczne	– zdolność autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym oraz kształtowania własnego rozwoju, z uwzględnieniem kontekstu etycznego.
Kompetencje kluczowe	– wiedza, umiejętności i postawy odpowiednie do sytuacji, niezbędne do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia.
Standard kompetencji zawodowych	– norma opisująca kompetencje zawodowe konieczne do wykonywania zadań zawodowych wchodzących w skład zawodu, akceptowana przez przedstawicieli organizacji zawodowych i branżowych, pracodawców, pracobiorców i innych kluczowych partnerów społecznych.
Kwalifikacja	– zestaw efektów uczenia się (zasób wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych), których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez uprawnioną instytucję.
Europejska Rama Kwalifikacji	– przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji, umożliwiające porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach. W Europejskiej Ramie Kwalifikacji wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się; stanowią one układ odniesienia krajowych ram kwalifikacji.
Polska Rama Kwalifikacji	– opis hierarchii poziomów kwalifikacji wpisywanych do zintegrowanego rejestru kwalifikacji w Polsce.
Krajowy System Kwalifikacji	– ogół rozwiązań służących ustanawianiu i nadawaniu kwalifikacji (potwierdzaniu efektów uczenia się) oraz zapewnianiu ich jakości.